

Gerechtelijk recht

Algemeen

Rechtelijke organisatie – Ranglijst bijgehouden door het hof van beroep – Draagwijdte – Geldigheid van afwijkingen van de lijst

Arrest van 4 mei 2022 ([P.22.0032.F](#))

De krachtens de artikelen 311 en 313 Gerechtelijk Wetboek in de hoven van beroep bijgehouden ranglijst bepaalt met name de rang van de magistraten die in eenzelfde kamer zitting houden en is geen regel waarvan laatstgenoemden niet zouden kunnen afwijken, aangezien ze noch substantieel is noch op straffe van nietigheid is voorgeschreven. Afwijken van die lijst is geen daad van aanwijzing in een adjunct-mandaat in de zin van de artikelen 58*bis*, 3°, en 259*quinquies* van dat wetboek. Er is geen nietigheid verbonden aan het feit dat met eenparigheid van stemmen van de leden van een kamer is beslist dat de zitting zou worden voorgezeten door een magistraat die niet de rang van kamervoorzitter heeft, terwijl een van zijn assessoren die wel zou hebben.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.5](#))

Draagwijdte van het gezag van rechterlijk gewijsde – Nieuwe vordering met ander voorwerp en andere oorzaak

Arrest van 5 september 2022 ([C.21.0527.N](#))

Het gezag van het rechterlijk gewijsde strekt zich uit tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot wat, gelet op het geschil dat voor de rechter is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke of impliciete grondslag van zijn beslissing vormt.

Uit het feit dat het voorwerp en de oorzaak van een vordering waarover definitief is beslist, niet dezelfde zijn als die van een latere vordering tussen dezelfde partijen, volgt niet noodzakelijk dat geen enkele aanspraak of betwisting die een partij in een van beide gedingen opwerpt, identiek kan zijn en evenmin dat de rechter een aanspraak kan aannemen waarvan de grondslag onverenigbaar is met het eerdere gewijsde.

De exceptie van gewijsde geldt wanneer de rechter, op basis van een vergelijking van de draagwijdte van de beslissing waarvan het gezag van gewijsde wordt ingeroepen met de nieuwe vordering, beslist dat die vordering niet kan worden ingewilligd zonder het voordeel van de eerdere beslissing ongedaan te maken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220905.3N.4](#))

Recht van verdediging – Beschikkingsbeginsel – Omvang en grenzen van de bevoegdheid van de rechter – Akkoord van de partijen

Arrest van 8 september 2022 ([C.21.0537.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal B. Inghels

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel, beschikkingsbeginsel genaamd, mag de rechter geen enkel geschil opwerpen waarvan een akkoord tussen de partijen het bestaan uitsluit. Dat akkoord moet zeker zijn en kan niet uitsluitend worden afgeleid uit het feit dat een partij, in haar conclusie, een door de andere partij aangevoerd middel niet heeft betwist (Art. 1138, tweede lid, Ger.W.).

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220908.1F.7\)](#)

Bewijs – Niet-betwiste feiten – Procedureakkoord – Taak van de rechter

Arrest van 16 september 2022 ([C.21.0544.N](#))

Waar in de regel enkel betwiste feiten moeten worden bewezen, mag de rechter, behoudens in geval van een procedureakkoord, niet-betwiste feiten ambtshalve in twijfel trekken. Indien de uitspraak zou indruisen tegen een wetsbepaling van openbare orde, laat een procedureakkoord de vrijheid van de rechter onverlet.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.1N.5\)](#)

Bevoegdheid

Artikel 578, 3°, Gerechtelijk Wetboek – Individueel vs. collectief geschil betreffende de toepassing van een collectieve arbeidsovereenkomst – Rechtsmacht en bevoegdheid van de arbeidsgerechten

Arrest van 12 december 2022 ([S.21.0029.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal H. Vanderlinden

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Sociaal recht” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3N.1\)](#)

Procedure

Betekeningen en kennisgevingen – Artikel 861 Gerechtelijk Wetboek

Arrest van 23 juni 2022 ([F.21.0052.N](#))

Daar waar het op grond van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek in beginsel aan de partij wiens belangen door de onregelmatigheid zijn geschaad, toekomt om een exceptie van nietigheid op te werpen en om belangenschade aan te voeren en te bewijzen, dient de rechter in gevallen waar de onregelmatigheid tot gevolg kan hebben gehad dat een processtuk zoals een dagvaarding of een voorziening in cassatie de partij aan wie deze werd betekend, niet heeft bereikt, en de onregelmatigheid er bijgevolg de reden van kan zijn dat deze partij niet verschijnt of afwezig blijft, ambtshalve de exceptie van nietigheid op te werpen en, bij toepassing van artikel 861, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, maatregelen op te leggen om de onregelmatigheid te regulariseren. Deze verplichting voor de rechter vindt zijn grondslag in het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, krachtens hetwelk een partij de mogelijkheid moet krijgen om zijn standpunt voor de rechter uiteen te zetten en zijn belangen te verdedigen.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220623.1N.13\)](#)

Stuk neergelegd na sluiting van het debat – Tegenspraak over wering uit het debat

Arrest van 24 juni 2022 ([C.20.0345.F](#))

Uit de artikelen 769, tweede lid, en 771 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter elk stuk uit het debat moet weren dat na sluiting van het debat of buiten de vastgestelde termijn werd neergelegd. Noch artikel 6.1 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging verplicht de rechter om de partijen vooraf te vragen over die verwerping tegenspraak te voeren.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220624.1F.3](#))

Cassatieberoep – Personen door wie cassatieberoep kan worden ingesteld – Geen inschrijving bij de Kruispuntbank van Ondernemingen – Ontvankelijkheid van het cassatieberoep ingesteld tegen de beslissing die uitspraak doet over de vordering van een onderneming onderworpen aan inschrijving

Arrest van 15 september 2022 ([C.19.0425.F](#)) met conclusie van procureur-generaal A. Henkes

Artikel III.26, § 1, derde lid, Wetboek Economisch Recht, dat bepaalt dat indien de inschrijvingsplichtige onderneming op de datum van het inleiden van haar vordering niet in de Kruispuntbank van Ondernemingen is ingeschreven, de rechtbank de vordering van de inschrijvingsplichtige onderneming ambtshalve onontvankelijk verklaart, is niet van toepassing op de rechtsmiddelen, inclusief het cassatieberoep dat de onderneming instelt tegen de beslissing die over een dergelijke vordering uitspraak doet.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220915.1F.1](#))

Cassatieberoep – Memorie van wederantwoord – Ontvankelijkheid – Middel van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep

Arrest van 15 september 2022 ([F.20.0086.F](#)) met conclusie van procureur-generaal A. Henkes

Als de verweerder geen middel van niet-ontvankelijkheid tegen het cassatieberoep heeft aangevoerd, dient op het geschrift genaamd “memorie van wederantwoord” geen acht te worden geslagen (Art. 1094, eerste lid, Ger.W.).

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220915.1F.2](#))

Onmiddellijk hoger beroep tegen een vonnis alvorens recht te doen – Bevelen van een voorafgaande maatregel

Arrest van 16 september 2022 ([C.22.0035.N](#))

De rechter die een voorafgaande maatregel beveelt, hetzij om de vordering te onderzoeken hetzij om de toestand van partijen voorlopig te regelen, zonder daarbij een beslissing te nemen over de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de vordering, neemt een beslissing alvorens recht te spreken, waartegen geen onmiddellijk hoger beroep openstaat, ook al bestond over die maatregel tussen de partijen betwisting en hebben zij erover debat gevoerd, dit ongeacht de aard van de betwisting die voor de rechter over een op grond van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek gevorderde voorafgaande maatregel werd gevoerd.

Elke beslissing die de rechter neemt in het raam van een vordering tot het bevelen van een voorafgaande maatregel, na beoordeling van de middelen van de partijen, is een beslissing alvorens recht te spreken, waartegen geen onmiddellijk hoger beroep openstaat en waarmee de rechter aldus geen geschilpunt in de zin van artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek beslecht, maar enkel, alvorens enig geschilpunt te beslechten, de vordering beoordeelt tot het bevelen van een voorafgaande maatregel.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.IN.10\)](#)

Meerpartijovereenkomst – Vordering tot integrale nietigverklaring – Niet-betrekken van alle contractpartijen in het geding

Arrest van 30 september 2022 ([C.21.0079.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal met opdracht M. Deconynck

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Gerechtelijk recht” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220930.IN.6\)](#)

Beslissingen waartegen men cassatieberoep kan instellen – Beslissing gewezen in laatste aanleg – Gelijkijdig hoger beroep en cassatieberoep – Geen indicatie dat het cassatieberoep een subsidiair karakter heeft

Arrest van 17 november 2022 ([C.21.0367.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal P. de Koster

Krachtens artikel 608 Gerechtelijk Wetboek neemt het Hof van Cassatie kennis van de beslissingen in laatste aanleg die voor het Hof worden gebracht wegens overtreding van de wet of wegens schending van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen. Het komt het Hof toe om, desgevallend ambtshalve, te beslissen of de beslissing die door het cassatieberoep aanhangig wordt gemaakt, een beslissing in laatste aanleg is.

Geen enkele wetsbepaling legt aan de eisende partij die tegen dezelfde beslissing tegelijk hoger beroep en cassatieberoep aantekent, op te preciseren dat het cassatieberoep subsidiair wordt ingesteld.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221117.1F.6\)](#)

Cassatieberoep – Door een partij neergelegde noot in antwoord op de conclusie van de advocaat-generaal – Ontvankelijkheid van de door een andere partij neergelegde noot in antwoord op de noot van antwoord

Arrest van 24 november 2022 ([C.21.0179.F](#))

Hoewel artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek alle partijen toestaat op de conclusie van de advocaat-generaal te antwoorden, staat het geen enkele partij toe te antwoorden op de noot van een andere partij die met toepassing van dat artikel werd neergelegd.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.7\)](#)

Verwijzing na cassatie – Invloed van de cassatie op de partijen – Bevoegdheid van de rechter op verwijzing – Omvang van vernietiging – Beslissingen die het gevolg zijn van de bestreden beslissing – Beslissingen gewezen in een andere zaak

Arrest van 24 november 2022 ([C.21.0197.F-C.21.0363.F](#))

Wanneer de cassatie wordt uitgesproken, worden de partijen binnen de grenzen hiervan teruggeplaatst in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing werd vernietigd. De rechter op verwijzing is bevoegd om over alle punten uitspraak te doen waarover de rechter, aan wie de zaak werd onttrokken, uitspraak kon doen.

Hoewel de cassatie van rechtswege leidt tot nietigverklaring van de handelingen en van de vonnissen die het gevolg zijn van de vernietigde beslissing en, in geval van gedeeltelijke cassatie, tot nietigverklaring van de gehele procedure en van alle handelingen die krachtens het nietig verklaarde gedeelte van de beslissing zijn gesteld, zelfs al werd tegen de daaropvolgende handelingen en vonnissen geen enkel rechtsmiddel aangewend en heeft het cassatiearrest die nietigverklaring niet uitgesproken of vastgesteld, strekt de cassatie zich niet uit tot de beslissingen in een andere zaak die niet aanhangig werd gemaakt bij de rechter die de vernietigde beslissing heeft uitgesproken, zelfs al waren die beslissingen gegrond op de vernietigde beslissing en maakt ze een dergelijke zaak evenmin aanhangig bij de rechter op verwijzing.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.1](#))

Onteigening – Derdenverzet door de begunstigde van een verkoopbelofte – Eigendomsbescherming

Arrest van 9 december 2022 ([C.22.0030.N](#)) met conclusie van eerste advocaat-generaal R. Mortier

Tegen de beslissing over de wettigheid van de onteigening is derdenverzet mogelijk.

De vordering van de begunstigde van een verkoopbelofte kan bogen op eigendomsbescherming in de zin van artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM. Die begunstigde kan tegen de beslissing over de wettigheid van de onteigening derdenverzet instellen, gezien hij beschikt over een recht dat buiten zijn schuld-vordering ligt (Artt. 2 en 1122 Ger.W.; Artt. 45 tot 61 Vlaams Onteiningsdecreet van 24 februari 2017).

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221209.IN.8](#))

Cassatieberoep – Beslissingen onmiddelijk vatbaar voor cassatieberoep – Geschil betreffende de geldigheid van het eindverslag van het deskundigenonderzoek – Veroordeling tot betaling van een provisioneel bedrag dat als onbetwist verschuldigd wordt aangenomen – Aard van het vonnis – Wijze van uitvoering van een deskundigenonderzoek dat aan een college van deskundigen is toevertrouwd

Arrest van 15 december 2022 ([C.21.0309.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal T. Werquin

De rechter die het geschil betreffende de geldigheid van het eindverslag van het deskundigenonderzoek beslecht, regelt geen tussengeschied betreffende de expertise-maatregel, maar oordeelt over de wettigheid van dat bewijs en wijst aldus een eindvonnis (Artt. 19, derde lid, en 1077 Ger.W.).

De rechter die een partij veroordeelt tot betaling van een provisioneel bedrag dat als onbetwist verschuldigd wordt aangenomen, wijst een eindvonnis (Artt. 19, derde lid, en 1077 Ger.W.)

De deskundigenopdracht die aan een college van deskundigen is toevertrouwd, moet tot de indiening van het eindverslag van dat college collectief worden voortgezet (Art. 982, eerste lid, Ger.W.).

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.4\)](#)

Wraking en onttrekking

Wraking wegens gewettigde verdenking – Onjuiste toepassing van het recht

Arrest van 13 september 2022 ([P.22.0907.N](#))

Uit het enkele feit dat een rechter een beslissing neemt die volgens een partij een onjuiste toepassing van het recht inhoudt, kan geen gewettigde verdenking worden afgeleid. Dat geldt ook indien een rechter, ondanks de voorgehouden schorsende werking van een rechtsmiddel, oordeelt dat hij rechtsmacht behoudt om verder van de zaak kennis te nemen. De wrakingsprocedure wegens gewettigde verdenking kan niet worden gebruikt als een rechtsmiddel tegen een beslissing die een partij niet zint.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220913.2N.19\)](#)

Wraking – Artikel 6.1 EVRM – Mondelinge vordering van het openbaar ministerie – Mogelijkheid tot repliek van de partijen – Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

Arrest van 27 september 2022 ([P.22.0739.N](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Algemeen” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.7\)](#)

Wraking van de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling – Artikelen 833 en 835 Gerechtelijk Wetboek – Akte van wraking niet ondertekend door een advocaat met meer dan tien jaar inschrijving bij de balie – Verzoek tot regularisering op basis van artikel 863 Gerechtelijk Wetboek – Termijn voor het indienen van het wrakingsverzoek

Arrest van 18 oktober 2022 ([P.22.1220.N-P.22.1221.N-P.22.1222.N](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Algemeen” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.18\)](#)

Deskundigenonderzoek met betrekking tot de beoordeling van de burgerlijke rechtsvordering – Medisch-psychologisch onderzoek van het slachtoffer van verkrachting – Voorwaarde van tegenspraak tijdens de onderzoeksverrichtingen – Vraag van de raadsman van de beklaagde om de verrichtingen van de gerechtsdeskundige bij te wonen – Toelaatbaarheid van de beslissing van de deskundige om met het oog op tegenspraak alleen een adviserend geneesheer van

de beklaagde toe te laten bij de verrichtingen – Ongewilde confrontatie van het slachtoffer met de beklaagde

Arrest van 29 november 2022 ([P.22.0962.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Strafvordering en burgerlijke rechtsvordering” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221129.2N.2](#))

Hof van assisen – Wraking – Rechtsmisbruik

Arrest van 20 december 2022 ([P.22.0815.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal A. Winants

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Strafprocedure” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.24](#))

Beslag en middelen tot tenuitvoerlegging

Beslag – Gedwongen tenuitvoerlegging – Uitvoerbare titel – Becijfering van de schuldvordering – Beslechten van cijfermatige discussies door de beslagrechter, desnoods na interpretatie

Arrest van 7 oktober 2022 ([C.22.0072.N](#))

De beslagrechter die over de regelmatigheid en de rechtmatigheid van het beslag dient te oordelen, onderzoekt de becijfering van de schuldvordering waarvan de tenuitvoerlegging wordt nagestreefd en beslecht de geschilpunten dienaangaande, desnoods na interpretatie van de titel (Artt. 793, tweede lid, en 1494, eerste lid, Ger.W.).

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221007.1N.6](#))

Onroerend beslag – Toewijzing van de beslagen goederen – Weigering van een bod door de notaris

Arrest van 17 november 2022 ([C.21.0367.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal P. de Koster

Krachtens artikel 589, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek kan de notaris het bod weigeren van personen die hem onbekend zijn of van wie de identiteit of de gegoedheid hem niet bewezen schijnen. Deze weigering, die de notaris tijdens de veiling en tot aan de definitieve toewijzing kan worden opgeworpen, laat toe het hoogste bod te verwerpen dat, anders, met het oog op de definitieve toewijzing van het goed had moeten worden weerhouden.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221117.1F.6](#))

Beslag – Aanwijzingen van aantasting van het intellectuele eigendomsrecht – Eenzijdig verzoekschrift tot beschrijvend beslag – Verzoek tot wijziging of

intrekking van de beschikking tot beslag – Aanwijzingen die voor de verzoeker niet redelijkerwijs toegankelijk waren tijdens het onderzoek van zijn eerste verzoek

Arrest van 24 november 2022 ([C.21.0179.F](#))

Wanneer de verzoeker wiens verzoek tot beschrijvend beslag werd verworpen, dat verzoek opnieuw indient, waarbij hij nieuwe aanwijzingen van aantasting van zijn intellectuele eigendomsrecht aanvoert, vormen die aanwijzingen enkel nieuwe omstandigheden als ze voor de verzoeker niet redelijkerwijs toegankelijk waren tijdens het onderzoek van zijn eerste verzoek (Artt. 1032 en 1369bis/1, § 7, Ger.W.).

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.7](#))

Collectieve schuldenregeling

Voorwaarden voor afstand van schuldvordering door de schuldeiser – Niet-aangifte van schuldvordering

Arrest van 7 november 2022 ([S.22.0004.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal H. Vanderlinden

Een schuldeiser wordt enkel geacht afstand te doen van een schuldvordering indien hij door de schuldbemiddelaar bij aangetekend schrijven is aangemaand om binnen de in artikel 1675/9, § 3, Gerechtelijk Wetboek bepaalde termijn van deze schuldvordering aangifte te doen.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221107.3N.4](#))

Internationale bevoegdheid

Internationale bevoegdheid inzake delictuele of buitencontractuele aansprakelijkheid – Verdrag van Lugano van 30 oktober 2007 – Bevoegdheid van de rechter van de plaats van het schadebrengende feit – Plaats van het ontstaan van de schade en van de gebeurtenis die de schade heeft veroorzaakt – Bijzondere bevoegdheidsregel – Strikte en autonome interpretatie – Plaats van het ontstaan van de initiële schade – Onmiddellijk gevolg van het schadeveroorzakend feit

Arrest van 15 september 2022 ([C.19.0425.F](#)) met conclusie van procureur-generaal A. Henkes

Krachtens artikel 5, § 3, Verdrag van Lugano van 30 oktober 2007, inzake delictuele of buitencontractuele aansprakelijkheid, kan een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een door dit Verdrag gebonden Staat, in een andere door dit Verdrag gebonden Staat ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad voor het gerecht worden opgeroepen van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich kan voordoen. Onder de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan, wordt zowel de plaats van het ontstaan van de schade als de plaats van het feit dat de oorzaak van de schade is, begrepen.

De bevoegdheid van de gerechten van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan, is een bijzondere bevoegdheidsregel die op een strikte en autonome wijze moet worden geïnterpreteerd.

De plaats waar de initiële schade is ontstaan die door het slachtoffer is geleden, volstaat niet om de plaats van het intreden van de schade te bepalen. Die moet ook het onmiddellijke, en niet onrechtstreekse gevolg van het veroorzakend feit zijn.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220915.1F.1](#))

Andere uitspraken in gerechtelijk recht

Gezag van rechterlijk gewijsde – Nieuwe vordering – Oorzaak van de vordering

Arrest van 8 maart 2022 ([C.21.0286.N](#)) met conclusie van eerste advocaat-generaal R. Mortier

De oorzaak van de vordering is het geheel van feiten dat de eiser tot staving van het gevorderde aanvoert.

Om uit te maken of het gezag van rechtelijk gewijsde zich verzet tegen het onderzoek van een nieuwe vordering of bepaalde onderdelen ervan, moet de rechter onderzoeken welke feiten in de voorgaande procedure aan de rechter werden voorgelegd.

Indien de feiten die tot een beslissing in de eerste procedure geleid hebben, onderscheiden zijn van de feiten die tijdens de tweede procedure aangevoerd worden, is er geen gezag van gewijsde.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.9](#))